

Setembre cultural | | Actualitzat el 22/02/2022 a les 21:37

Un mural de Roc Blackblock recupera la memòria històrica de Calldetenes

El mural recrea la imatge d'uns joves fent instrucció militar l'any 1938 a Calldetenes i dona el tret de sortida al Festival d'Arts al Carrer de Calldetenes (FACC), que es farà entre el 21 i el 24 d'abril | L'obra, de l'artista Roc Blackblock, s'emmarca dins el projecte Murs de bitàcola

Roc Blackblock volia pintar a Calldetenes «alguna imatge local de la Guerra Civil» i va parlar amb els historiadors locals Miquel i Martí Erra. | Fer Alcalá

La imatge d'un grup de joves fent instrucció militar al serrat d'en Gambires, a Calldetenes, tot preparant-se per anar a la Guerra Civil, l'any 1938, presideix la plaça de la Independència del municipi. Es tracta d'un mural realitzat per l'artista i muralista Roc Blackblock, que s'emmarca dins el projecte Murs de bitàcola i que va posar la primera pedra del que serà el Festival d'Arts al Carrer de Calldetenes (FACC), organitzat per l'associació La Pera Calldetenes i que se celebrarà entre el 21 i el 24 d'abril.

Josep Cañete i Maria Alsina presenten el FACC mentre el muralista Roc Blackblock pinta el seu mural 'Instrucció a la rereguarda' Foto: Sara Blázquez

Amb la inauguració del mural de Roc Blackblock, La Pera comença a omplir els carrers de Calldetenes d'art, cultura i memòria, «volem omplir el poble de cultura i de viure-la des del carrer i des de diferents disciplines artístiques», deia Josep Cañete, membre de l'associació, diumenge passat. Durant la setmana de Sant Jordi, diferents artistes pintaran murals al poble, on també hi haurà propostes de música i poesia, exposicions, espectacles de circ, teatre social, tallers infantils, de graffitis, pintacares, trencadissos, malabars i aeris.

«La nostra proposta és d'àmbit popular, per crear un ambient agradable, per donar vida al poble i a les artistes que vindran a fer que tot això sigui possible, en petit format, davant un públic proper i divers», deia Maria Alsina, membre també de La Pera.

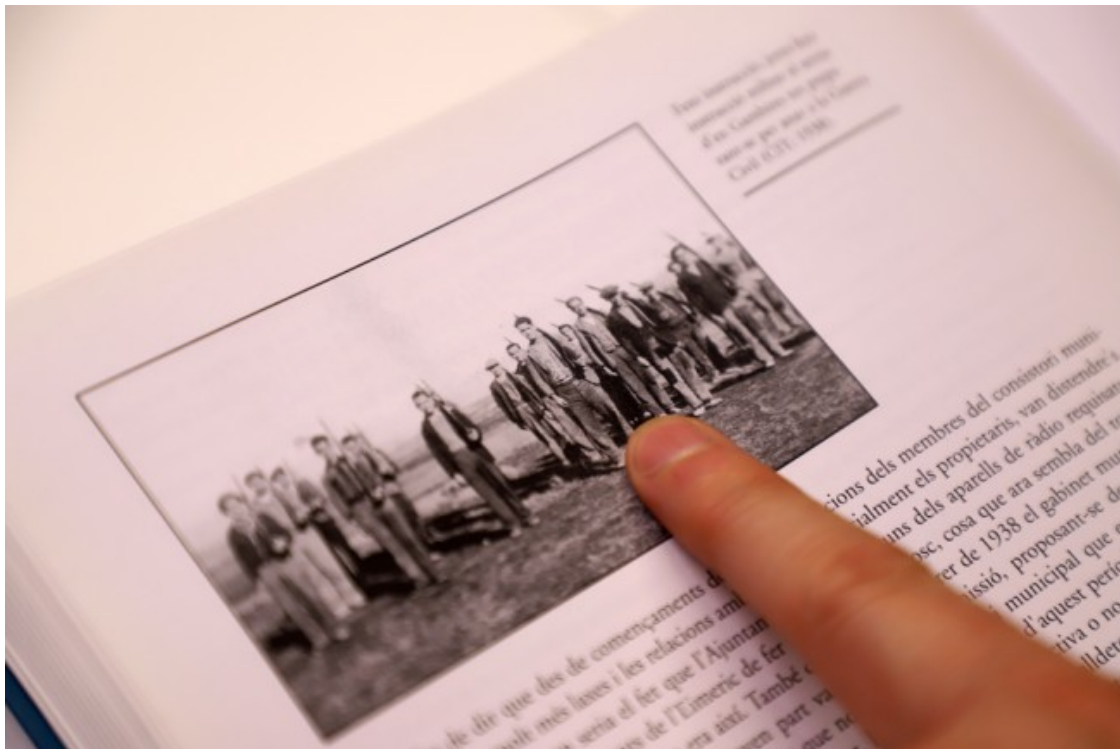

El mural va posar la primera pedra del que serà el Festival d'Arts al Carrer de Calldetenes (FACC), organitzat per l'associació La Pera i que se celebrarà entre el 21 i el 24 d'abril. Foto: Sara Blázquez

Instrucció a la rereguarda, Calldetenes

El FACC es va presentar oficialment diumenge passat, davant el mural que Roc Blackblock havia començat a pintar quatre dies abans. «A l'hora de decidir-me a acceptar la proposta em van ajudar molt les parets: que eren boniques de pintar, que no eren parets marginals i que el resultat prometia ser molt atractiu», diu l'artista. A la mateixa paret, a la plaça de la Independència de Calldetenes, hi havia fins ara un mural sabotejat on es podia llegir «Llibertat d'expressió», signat per l'ANC.

El muralista català va proposar fer-hi una actuació que es pogués emmarcar dins el seu projecte Murs de bitàcola, un projecte de recuperació de la memòria històrica i col·lectiva. Habitualment, els encàrrecs li venen per part dels ajuntaments, «no és fàcil tenir parets maques per tocar el tema de la Guerra Civil, potser perquè volen tocar temes menys compromesos i més amables i populars, com els temes costumistes». Per això, en aquesta ocasió va condicionar la seva participació a trobar algun material per a Murs de bitàcola, «alguna imatge local de la Guerra Civil». Va parlar amb els historiadors locals Miquel i Martí Erra, amb Eulàlia Collelldemont de la Universitat de Vic i amb Josep Casanovas, també historiador i professor a la UVic.

Roc Blackblock: «Des d'un primer moment la foto que he acabat pintant em va semblar fantàstica. És gent del poble i no un gran esdeveniment del poble, té un tarannà més popular» Foto: Sara Blázquez

El que Roc Blackblock fa amb Murs de bitàcola és treballar amb fotografia local, i que aquesta sigui un reflex de la memòria comunitària del poble, «per això, des d'un primer moment la foto que he acabat pintant em va semblar fantàstica. És gent del poble i no un gran esdeveniment del poble, té un tarannà més popular». Això va acabar descartant l'altre focus d'interès de l'artista: un sopar de comiat amb els alts comandaments de les brigades internacionals en una masia prop de Calldetenes. «Com que del sopar no hi havia registres fotogràfics, i era un esdeveniment dels alts comandaments i a mi el que m'interessa són els brigadistes, i tenint un diamant en brut com era la foto de Calldetenes, vaig optar per aquesta proposta». Aprovada per La Pera, per la família propietària de la paret i per l'ANC, l'artista es va plantar a Calldetenes.

Fa gairebé deu anys que Roc Blackblock pinta, de manera instintiva i vinculada a la seva militància antifeixista, obres relacionades amb la memòria històrica Foto: Fer Alcalá

Murs de bitàcola

Fa gairebé deu anys que Roc Blackblock pinta, de manera instintiva i vinculada a la seva militància antifeixista, obres relacionades amb la memòria històrica, ja sigui a les Marxes d'Homenatge als Maquis, com reproduint la coneguda imatge de les milicianes. «Això va anar despertant el meu interès per remenar i buscar fotos antigues i vincular-les a les lluites que avui dia encara continuen». Cada vegada se sentia més còmode treballant amb fotografia documental, «no només de la Guerra Civil, sinó també en àmbits familiars, domèstics, buscant registres del que és la cultura i la memòria comunitària».

«Després de la pandèmia vaig sentir la necessitat, també fruit d'aquesta etapa tan complicada per tota la gent que ens dediquem a la cultura, d'anar una mica més enllà i transcendir el paper de la persona que pinta un mural i se'n va, i començar a treballar amb una visió una mica més de conjunt». Va crear Murs de bitàcola, un projecte nascut de treballar amb imatges locals vinculades a la realitat dels barris i dels pobles. «Allà on anava m'adonava que es generaven reaccions molt boniques i interessants. M'ha passat que mentre pinto es reuneixen les àvies del poble a comentar la foto, a discutir sobre els noms de les persones que estic pintant».

Va crear Murs de bitàcola, un projecte nascut de treballar amb imatges locals vinculades a la realitat dels barris i dels pobles. Foto: Fer Alcalá

Aquest impacte positiu en la gent gran d'una cosa que sovint es relaciona amb el jovent, com és el graffiti o les arts de carrer, el va portar a gravar una veïna de Sant Carles de la Ràpita explicant la fotografia que estava pintant, transcriure-ho i publicar-ho, «a molta gent li va agradar el relat que hi havia darrere la foto». Això el va empènyer a mapejar tots els murals que havia fet sobre memòria per donar una dimensió de conjunt i generar un pont «interessant» entre les xarxes socials i el carrer, «les xarxes socials ens han ajudat molt a projectar-nos, però també impliquen un consum molt ràpid i buit de contingut». Això se suma, segons Roc Blackblock, a «la cultura d'allò retro i allò vintage, que moltes vegades el que fa és folkloritzar els records i quedar-se amb la cosa estètica».

Fugint d'aquesta rapidesa i superficialitat, Murs de bitàcola vol fer arribar aquest material contextualitzat i amb un missatge que complementi la imatge. Per això el muralista afegeix una placa amb un codi QR a les seves obres, que permet accedir a articles específics sobre aquell mural i altres materials divulgatius, fins i tot altres fotografies.

Cada vegada se sentia més còmode treballant amb fotografia documental, «no només de la Guerra Civil, sinó també en àmbits familiars, domèstics, buscant registres del que és la cultura i la memòria comunitària». Foto: Fer Alcalá

Calldetenes ja és al mapa i pròximament s'hi afegiran indrets com Gironella, l'Escala, Manresa, Tortosa o Falset. Les seves parets aniran donant profunditat a la història compartida de guerra civil, migracions, exili i brigades internacionals.

Aquesta nit, a les 22:15 s'emeta al Canal 33, 'La memòria de la perifèria', un dels deu episodis de la docu-sèrie 'La pell dels murs', on el seu director, Xavier Artigues, acompanya Roc Blackblock en tot el procés de treball del mural realitzat al juliol a l'Ateneu Popular 9 Barris.

Calldetenes ja és al mapa i pròximament s'hi afegiran indrets com Gironella, l'Escala, Manresa, Tortosa o Falset. Foto: Fer Alcalá